

KULTURMÖTE 2015

En kyrka för alla – teckenspråk i Svenska kyrkan

RAPPORT

från en kurs vid Strömbäcks folkhögskola
för döva och hörande medarbetare i Svenska kyrkan

Innehåll

1. Inledning sid.3
2. Kursens bakgrund sid.4
  - En stor satsning i en problematisk situation
  - En förstudie till ett omfattande kursutbud
3. Kursens upplägg och innehåll sid.5
4. Hur skall Svenska kyrkan bli en kyrka även för döva? sid.6-7
  - Förslag från döva kursdeltagare
  - Förslag från hörande kursdeltagare
5. Kursdeltagarnas utvärdering sid.8
6. Reflektioner och iakttagelser sid.9-11
7. Med sikte på nästa kurs "KULTURMÖTE 2016" sid.12

1. Inledning

I denna rapport dokumenteras den kurs som har namnet KULTURMÖTE 2015 och som ägde rum på Strömbäcks folkhögskola under tre helger 27-29 mars, 22-24 maj och 2-4 oktober 2015. Kursen vände sig till döva och hörande som samarbetar i församlingar i Härnösands- och Luleå stift. Kursens syfte är att utveckla samarbetet mellan döva och hörande samt förbättra förutsättningarna för dövas delaktighet i Svenska kyrkan.

Kursledningen har bestått av Thomas Karlsson, lärare i drama och kommunikation vid Strömbäcks folkhögskola och Eva Sundqvist Dahne, tolklärare vid skolan.

Ulf Dahne, leg. psykoterapeut och handledare har varit samtalspart till kursledningen och fått uppdraget att skriva denna rapport i samråd med kursledningen.

Inför nästa KULTURMÖTE 2016 är rekryteringsbasen vidgad till tio stift.

Kontaktpersoner i varje stift är utsedda för att samordna informationsspridning och kursanmälan.

2. Kursens bakgrund

En stor satsning i en problematisk situation

År 2010 presenterades i skriften *En flerspråkig kyrka* "ett förslag till policy för Svenska kyrkans arbete på minoritetsspråk", bland andra teckenspråk. Skriften är avsedd att stimulera stift och församlingar med den dubbla uppgiften att utveckla både språk-kompetens och kulturkompetens hos hörande som i sin tjänst eller ideellt samarbetar med döva.

Det är ingen överdrift att påstå att dövas delaktighet i Svenska kyrkans liv och verksamhet är alltför begränsad. Ansvar för den teckenspråkiga kyrkan ligger på alltför få hörande personer varav flera har alltför begränsad kompetens i teckenspråket. Det finns alltför få döva anställda. Rekryteringen av teckenspråkiga diakoner och präster – både bland döva och hörande är näst intill obefintlig. Målet att döva skall få del av kyrkans liv och verksamhet i social samvaro, i gudstjänster, förkunnelse och själavård "på lika villkor" som hörande eller "på egna villkor" känns avlägset. Dövas upplevelse av utanförskap har en motsvarighet hos hörande, upplevelsen att inte nå fram till förståelse och samarbete över språk- och kulturgränserna.

Problematiken kring dövas delaktighet i Svenska kyrkan är komplex och kräver differentierade insatser.

En förstudie till ett omfattande kursutbud

Luleå stift, som tillsammans med EFS och Umeå pastorat är huvudman för Ström- bäcks folkhögskola, har sedan en tid tillbaka ett samarbete med skolan genom kurser i teckenspråk. I syfte att utvidga detta samarbete gav stiftet hösten 2012 Strömbäcks folkhögskola i uppdrag att "genomföra en förstudie" av förutsättningarna för att Strömbäcks folkhögskola skall kunna bli ett resurscentrum för utveckling av teckenspråks- och dövkulturkompetens inom Svenska kyrkan.

I uppdraget ingick att utforma idéer och riktlinjer för kurser och utbildning framöver. Thomas Karlsson fick uppdraget att göra denna förstudie. En projektgrupp tillsattes och i den ingick förutom Thomas, diakonerna Annalena Norberg och Akar Holmgren i Luleå respektive Härnösands stift, både teckenspråkiga med lång erfarenhet av samarbete med döva på församlings- och stiftsnivå. Förstudien rapporterades i januari 2013.

Med förstudien som grund genomfördes hösten 2014 ett planeringsprojekt. Till projektgruppen knöts nu också Sigurdur Hafthorsson, handläggare för flerspråkighet vid kyrkokansliet i Uppsala. Uppgiften för projektet var att planera och förbereda en pilotkurs 2015 och en kurskatalog för 2016.

Rapporten blev klar i december 2014. Pilotkursen fick namnet KULTURMÖTE 2015. Vid sidan om kurser i teckenspråk, i kristen tro och gudstjänstutveckling, identifierade projektgruppen behov hos döva och hörande av en kurs som gav kunskap och medvetenhet om varandras kulturer, en förutsättning för att kunna mötas över kulturgränserna.

I början av året 2015 påbörjades den direkta planeringen av kursen KULTURMÖTE 2015. Uppdraget låg nu på Strömbäcks folkhögskola som ställde två lärare till förfogande: Thomas Karlsson och Eva Sundqvist Dahne.

3. Kursens upplägg och innehåll

Redan tidigt i planeringen betonades det angelägna i att kursen ger strukturella förutsättningarna för tydliga möten mellan döva och hörande i samtal och diskussioner. I grupperna möts döva och hörande också i arbetsuppgifter som skall lösas mellan kurstillfällena på hemmaplan.

Döva och hörande har olika kultur och olika språk. Även kyrkan har sin kultur och sitt språk. Kursen kan bli ett möte mellan tre kulturer. Möjligen kan kyrkans språk, som förmedlar en gemensam kunskap och erfarenhet för både döva och hörande kristna, bli ett gemensamt språk som förenar. Det blir en avvägning hur mycket kurstid som skall ägnas åt att ge sådan kunskap.

Den pedagogiska grundplanen har varit att variera mellan föredrag, gruppdiskussioner, redovisning och diskussion i stor grupp. Föredragen skulle ge kunskap om de två språken och de två kulturerna.

Kursledningen var medveten om att ett flertal av de döva kursdeltagarna tillhör den generation som har personliga erfarenheter av kränkande särbehandling i skola och social service, där teckenspråket nedvärderats i förhållande till svenskan. Kursen bör innehålla föredrag som ger kunskap och perspektiv på de dövas kulturella historia och tradition som utgångspunkt för ett kulturmöte mellan döva och hörande under kursens mera gynnsamma villkor.

Kursprogram

Kurstillfälle 1. Fredag 27 mars – söndag 29 mars

Dövmedvetanderörelsen / Lars Åke Wikström

Språk och kultur / Mattias Sjöström

Talade och tecknade språk / Calle Börstell

Kan man förstå någon från annan kultur? / Ulf Dahne

Diskussionsämnen:

En kyrka för alla, arbete med att synliggöra hinder och möjligheter för dövas delaktighet i kyrkan.

Vilka steg kan vi ta för förändring i vardagen

Kurstillfälle 2. Fredag 22 maj – söndag 24 maj

Dövas kyrkohistoriska tradition / Per Thomas Örlegård

Översättning introduktion och workshops / Maya Rohdell

Gruppsamtal och grupparbete:

Idéer och visioner för ett fortsatt arbete med översättning ute i församlingarna.

Vilka steg ska vi ta för att utveckla översättningsarbetet i församlingen?

Arbete med hemuppgifter i "församlingsgrupper"

Kurstillfälle 3. Fredag 2 oktober – söndag 4 oktober

Kyrkans symboliska språk / Ulf Dahne

Grupparbeten:

Gruppsamtal utifrån föredragen

Vad måste göras för att döva och hörande skall kunna delta i kyrkan på likvärdiga villkor?

4. Hur skall Svenska kyrkan bli en kyrka även för döva? ⁶

Kursdeltagarna fick den sista kurshelgen uppdraget att svara på följande fråga: Vad är enligt dig de tre viktigaste åtgärderna som behövs för att förbättra dövas möjlighet till delaktighet inom Svenska kyrkan?

Förslag från döva kursdeltagare

Döva deltagare gav sina svar på teckenspråk. Tolv döva valde att ge sina svar på teckenspråk inför videokamera, fyra valde att ge sina svar på teckenspråk utan att bli filmade. Svaren har översatts till svenska. De kan sorteras under fyra rubriker enligt följande konkreta förslag:

- Ordna en pilgrimsvandring för döva över en helg, gärna i fjällen med gudstjänst i en kåta eller i en fjällkyrka.
- Gudstjänster utomhus i samband med en utflykt kan locka fler än en gudstjänst inomhus i en kyrka.
- Samtalsgruppen "Livets trådar" som finns i Härnösands stift, bör spridas till hela landet.
- Studiebesök och utflykter kan locka nya döva.
- Uppmana dövprästen (Härnösands stift) att i prästskjorta besöka dövföreningen så att kyrkan gör sig synlig och blir närvarande.
- Samla ungdomar till någon träff, dit dövprästen kan komma och berätta, prata med ungdomarna och göra dem intresserade av kyrkan.
- Gör unga döva till kyrkvärdar.
- Ordna kurser enbart för döva, exempelvis för alla döva kyrkvärdar i landet.
- Det behövs gudstjänster med lugn och ro.
- Ett "riksarkiv" för översättning, där exempelvis olika variationer av *Fader vår* på teckenspråk kan rekvideras via nätet och bli föremål för ett studium i en grupp.
- Att träffas i grupp av både döva och hörande kring en översättning av en psalm eller en bön är utvecklande för samarbetet och det ömsesidiga förtroendet.
- Spela in en film från en sammankomst, där någon berättar om något och lägger ut den på församlingens hemsida.
- Låt ingen döv åka ensam på kurs. Man behöver vara två för att man när man kommer hem skall kunna fortsätta samarbetet.
- Ofta är det för mörkt i kyrkan, det blir svårt för en synskadad, något kan säkert göras.

Attityder

- Döva måste själva vara mera aktiva, inte vänta på att hörande ska ta initiativet, våga vara mera tydliga kring sina behov, inte foga sig så som vi gjort under hela vår uppväxt, inte bara vänta och vara tysta, våga ställa krav och uttrycka önskemål, att inte tillåta att de hörande gör saker åt oss i stället för att låta oss döva göra saker själva på vårt sätt.

- Dövas passivitet håller kvar de hörande i kravet att hjälpa oss hela tiden, mycket kraft och arbete går till spillo alldeles i onödan, trots alla ansträngningar från de hörande, blir det ändå inte bra. ⁷
- Tålamod behövs, allt händer inte på en gång, de små stegen är viktiga.
- Den som kommer ny till kyrkan har behov av att bli välkomnad för att inte känna sig utanför.
- Mer ödmjukhet mellan döva och hörande, mer respekt för varandra.

Språket

- Det är viktigt att döva får komma till tals i kyrkan. Döva får då lättare att identifiera sig med den som talar och ta till sig budskapet bättre.
- Förutsättningen för att de döva skall känna sig hemma i kyrkan är att de får budskap på sitt eget språk med ett bra och flytande teckenspråk, först när man förstår blir något intressant.
- Behov av kunskap och utveckling.
- Mer kunskap behövs om både dövas och hörandes kultur.
- Hörande måste ha dövstudier (om dövrealia) först, innan döva och hörande kan förstå varandra och börja arbeta tillsammans.
- Mer kunskap behövs om kristendom och bibeln.
- Ta tillvara möjligheten att efter en predikan prata om budskapet men då måste man ha fått lyssna till ett bra teckenspråk så att man förstår. Att gå hem utan att förstå blir bara tomt.

Förslag från hörande kursdeltagare

Ur de skriftliga svaren hämtas följande synpunkter, förmedlade genom direkta citat ur svaren.

”Situationen som är idag att man är glad att en eldsjäl gör allt jobb får inte fortsätta”

”Idag behövs mycket men framför allt förebilder inom kyrkan”

”Hörande i kyrkan ger plats åt döva och tar bort hinder för dem – döva tar för sig”

”Vems ansvar skall det vara att tillgodose de teckenspråkiga församlingsborna”

”Öka förståelsen för dövas situation bland kyrkans ledning på alla nivåer.” “Vad vill nationell nivå?”

”Oavsett om man är döv eller hörande måste man känna att det ger något att vara i kyrkan, att tillhöra kyrkan.”

”För att fler ska komma till kyrkan måste vi öppna för fler olika mötesplatser. Inte bara Gudstjänst. I gudstjänst känner sig nog inte alla bekväma. Finns bara det alternativet, väljer man nog ishockey i stället.”

”Kanske borde vi diskutera predikan på kyrkkaffet. Hur tänkte du här ...?”

”Hemsida på teckenspråk”

”Utbildning och kurser. Satsningen på Strömbäck som resurs är både viktig och bra. Det är något som vi behöver långsiktigt, pengar, resurser och stöd från stift och nationell nivå.”

5. Kursdeltagarnas utvärdering

Kursdeltagarna ombads att skriftligen ge sin utvärdering individuellt utifrån följande frågor:

Vad har kursen gett dig kunskapsmässigt?

Vad har kursen gett dig på det personliga planet?

Vad har varit det bästa med kursen?

Vad har du saknat i kursen?

Vad skulle kunna göras annorlunda om denna kurs ges en annan gång?

Rapporten tar fasta på några positiva och kritiska synpunkter på kursen. Även om ett och annat kunde kritiseras ansåg alla att det var motiverat och angeläget att kursen upprepas för nya deltagare: "Vi var 'pilotgruppen' men eftersmaken är god. Jag är glad att det blir en omgång till under 2016."

Någon vill framhålla att kunskap om kyrkans kultur och språk är en viktig kunskap. Behov finns av grundläggande kunskap om kristen tro: "När det handlar om kyrkans symboler och kyrkans språk är det 'basic' och så konkret det går. Visa kyrkoårets färger på stolor och misshakar. Vara i en kyrka. Se bilder och symboler på plats." En annan kursdeltagare tänker i samma positiva banor och värdesätter att kursen "ger dövas kultur, hörandes kultur och kyrkans kultur möjligheten att mötas och berika varandra".

Någon var mycket kritisk både till uppläggning, kursplanering och i viss mån genomförandet och menade att en av kursledarna "tydligt valde att inte anpassa sitt ledarskap efter de behov som fanns i gruppen" och att en föreläsare "valde att inte anpassa sitt språk till gruppen".

Det som tycks vara högt värderat av alla är föredragen och grupparbeten om översättning, som gav inspiration till att "tillsammans hörande och döva utveckla översättningsarbetet i församlingen, exempelvis kring böner eller någon psalm". Någon sammanfattar: "Översättning är viktigt, svårt och roligt". "Det jag önskar mer och mer av är väl översättning". Någon skriver kort och gott "Översättning gav mig mest".

Generellt för svaren är att grupparbete värderas positivt. Några är tydliga med att nästa kurs bör ha som strategi "Mer grupparbete, mindre föreläsningar". "Inte packa och fylla helgen med föreläsningar". Någon framhöll värdet av att i grupp få samarbeta med någon från samma församling: "smågruppsfunderingar" i "hemförsamlingsgruppen". På frågan vad har du saknat i kursen skriver en kursdeltagare: "Mer tid i sitt arbetslag".

Någon framför som ett stillsamt önskemål att döva och hörande får vara tillsammans i samma grupp, och inte skiljs åt i olika grupper: "Möjligen fler tillfällen till grupparbete med döva och hörande tillsammans".

För några var kursens behållning "att lära känna nya människor", att få "flera döva vänner".

För några var det mest värdefulla i kursen att få "sätta upp mål för sig själv". Någon hade gett sig själv uppgiften att "teckna ett kort bibelord". Någon skriver: "Jag upplever att jag fått bättre kontakt med döva i min församling tack vare de hemuppgifter vi gav oss själva".

Någon tycker att kursen varit värdefull men "Jag saknade att vi inte tog till oss möjligheten att ha en enkel morgonbön tillsammans och att avsluta dagen – i enkelhet – med aftonbön". Den kritiken finns hos fler: "Jag saknade att det inte fanns något inplanerat andaktsliv. Det är ju en kurs som handlar om en kyrka för alla?!" En annan saknade att någon mässa inte planerats in. Med en bättre tidsplanering hade det varit möjligt, kanske i slutet av kursen.

6. Reflektioner och iakttagelser

9

I kursen kan skönjas en spänning mellan å ena sidan behovet av mer kunskap och å andra sidan det sociala behovet av gemenskap över kultur- och språkgränser, att hitta nya vänner, lära känna varandra bättre. Somliga värderar föreläsningarnas kunskapsförmedling högt medan andra får ett större utbyte av att samtala och diskutera samarbete i en grupp.

Det känns som en kreativ process i kursen att flera så påtagligt vill ta till vara arbetsgruppens och diskussionsgruppens möjlighet att ge vidgad kunskap i ett samarbete. Ett grupparbete med översättning av en text, en psalm, en bön, ger möjligheten att förena behovet av kunskap med behovet av samarbete och gemenskap. Många är glada över att redan i kursen kunna påbörja ett samarbete som kan fortsätta i hemförsamlingen.

En gemensam förståelse av en text, en bön, en psalm torde vara kungsvägen till att döva och hörande möts. Då sker samtidigt ett möte med kyrkans kultur och kyrkans språk blir ett gemensamt språk.

Vad gäller grupparbetena var kursledningens plan differentierad. Vid somliga tillfällen var det bäst ur pedagogisk synpunkt att grupperna var sammansatta av både döva och hörande. Vid andra tillfällen var det mera ändamålsenligt att arbeta i språkgrupper med hörande och döva i skilda grupper.

Vid något tillfälle var döva tydliga med att de – även om planen var en annan – önskade få vara tillsammans i språkgrupper. Svårt att veta om detta hade något med föredragens karaktär eller innehåll att göra. Kanske väckte något föredrag hos döva kursdeltagare ett extra stort behov av att mötas i sitt eget språk. Samtal och diskussioner på teckenspråk utan tolkning, ger döva en helt annan möjlighet att vara öppna om reaktioner och tankar kring föredrag och upplevelser i kursen.

Hörande kursdeltagare gav inte uttryck för ett liknande behov. En tanke är att döva kursdeltagare i högre grad än hörande hade behov av att hämta stöd och styrka hos andra döva i en krävande kursmiljö med krav på diskussioner över språk- och kulturgränserna.

Det kan handla om ett länge undantryckt behov av att frigöra sig från ett beroende av hörande och från den hörande partens anspråk på att styra, bestämma, ta hand om och att ha tolkningsföreträde i diskussioner och beslut. Det går att i dövas önskemål om egna språkgrupper ana en hälsosam protest mot härskarstrukturer hos hörande som drabbat döva hårt bakåt i tiden men som fortfarande finns kvar på ofta omedvetna plan.

Det är inte enkelt för hörande att förstå detta. Spänningar uppstår som är svåra att tolka och hantera. Ibland kommer de till uttryck hos döva i tystnad och passivitet, ibland mera tydligt aggressivt. Hörande reagerar med uppgivenhet och känner sig övergivna eller med frustration och ilska som man gör sitt bästa för att hantera.

I kapitel 4 ger en av kursdeltagarna som sitt förslag till "åtgärd" just detta att döva måste bli mer aktiva, ge sig tillkänna med egna behov och åsikter, inte finna sig i att hörande bestämmer, inte med sin tystnad försätta hörande i rollen att ta över ansvar på samarbetets bekostnad.

Denna uppmaning från en medarbetare fick i varje fall inte någon effekt på svarsfrekvensen i kursutvärderingen. Det är värt att fundera över varför så få valde att svara på utvärderingsfrågorna. En förklaring kan vara att frågorna skickades ut ganska

sent efter kursen. En annan förklaring kan vara att samtliga hade fått komma till tals i den avslutande kurshelgen när de på teckenspråk individuellt redovisat tre åtgärder som skulle kunna förbättra dövas delaktighet i kyrkan och därför kände att de redan sagt sitt.

En iakttagelse är att döva och hörande kan göra helt olika bedömningar av samma föredrag. Föredraget om Språk och kultur var exempelvis mycket uppskattat av hörande men kändes inte lika intressant för döva. En förklaring kan vara att en muntlig framställning som med sina formuleringar även vill roa sina åhörare, inte kommer till sin rätt i en tolkning.

Något liknande kan gälla föredragens sista kurshelg om kyrkans språk och symboler. Framställningen blev som en följd av ämnet mera abstrakt, vilket ställde stora krav på tolkarna. Några av kursdeltagarna tyckte att ämnet var intressant och hade önskat sig mer. Svårt att veta vad som nådde fram till de döva kursdeltagarna. En kursdeltagare hade i sin utvärdering kritiserat föreläsaren för att han "valde att inte anpassa sitt språk till gruppen". Kommunikationen i grupperna efter de två föredragen om kyrkans symboler och deras innehåll, tyder på att föredragen med sin teologiska och existentiella inriktning gick flertalet förbi.

Återigen blir det tydligt att döva i jämförelse med hörande är missgynnade när förmedlingen av kyrklig och kristen kunskap inte ges på teckenspråk och alltför sällan och det blir svårt för döva att ta till sig ett föredrag om de kristna symbolernas budskap när referensramar saknas.

Flera döva har – med all rätt – reagerat kritiskt på att flertalet föredrag gavs på svenska och inte direkt på teckenspråk. Det är ansträngande att lyssna till tolk och osäkerheten finns hela tiden om att tolkningen gör föredraget rättvisa. I detta har döva och hörande något gemensamt. För hörande är det ansträngande och osäkert att få del av ett föredrag på teckenspråk och vara beroende av att tolkningen är tillräckligt bra. I en kurs som handlar om dövas delaktighet i kyrkan, där svenskan är så dominerande, känns det rimligt att det mesta sker på teckenspråk.

Den grundläggande problematiken blev tydlig: Att som döv vara hänvisad till tolk för att få ta del av kyrkans liv och verksamhet, är inte för de döva en gemenskap i kyrkan på jämlika villkor. Det är svårt att se hur dövas situation skulle kunna bli "likvärdig". En likvärdig situation skulle förutsätta att döva kristna etablerade en avgränsad sektion av kyrkan med enbart teckenspråk. Frågan är vad en sådan utveckling har för stöd på församlings, stifts- eller nationell nivå.

Kursledningen är medveten om hur viktigt det är att i en kurs för både döva och hörande ha rätt balans mellan döva och hörande föreläsare. När en hörande föreläsare använder teckenspråk är det givetvis önskvärt att vederbörande har en god kompetens i språket. Föreläsaren var under den andra kurshelgen, då ämnet var översättning, ett gott exempel på detta. En önskan och ambition hos kursledningen är att i planering och genomförande av KULTURMÖTE 2016 ha medverkan av någon döv person.

Det blir tydligt att Svenska kyrkan idag med sina begränsade resurser har långt kvar till målet att ge sina döva medlemmar jämlika villkor. Döva saknas på kyrkliga tjänster med teologisk och pastoral kompetens. Ytterst få diakoner, präster och församlingspedagoger har tillräcklig kompetens i teckenspråk och når därför aldrig fram till ett genuint och naturligt samarbete. Budskapet går förlorat.

En avslutande reflektion kan vara hur svårt det är att hitta den rätta pedagogiken när behoven hos döva och hörande kan se så olika ut och när döva och hörande har så olika kulturella och språkliga utgångspunkter. Det är naturligt att spänningar uppstår mellan olika önskemål och mellan olika bedömningar av vad som är bra och dåligt.

En tanke som kan vara värd att fundera över är att i kommande kurs ha kursmoment som tar hand om och medvetandegör dessa ofrånkomliga spänningar i syfte att döva och hörande skall kunna hantera dem tillsammans i en process mot ett moget samarbete trots språk- och kulturgränserna.

Ett huvudintryck är att kursen har haft en öppen och tillåtande atmosfär, som gjort samtal och gemenskap möjliga och viktiga. Gynnsamma processer har satts igång.

7. Med sikte på nästa kurs

Förutsättningarna för kursen KULTURMÖTE 2016 är gynnsamma. En relation till stiftens kontaktpersoner är etablerad. Budget finns. Tio stift har anmält intresse och bidragit ekonomiskt till att ett kursutbud för 2016 har tillskapats där KULTURMÖTE 2016 är en av kurserna.

I denna rapport om KULTURMÖTE 2015 finns många idéer och förslag på hur utvecklingen steg för steg kan gå vidare mot en ökad delaktighet för döva i kyrkans liv och verksamhet.

Kommande KULTURMÖTE 2016 skall ges en sådan inriktning och innehåll att denna strävan för utveckling fortsätter och förstärks.

På en rad punkter har KULTURMÖTE 2015 gett erfarenheter som får direkt styrande effekt på planeringen av KULTURMÖTE 2016.

Kritiska synpunkter såväl som positiva erfarenheter kommer att tas till vara. Sådant som fungerade mindre bra skall rättas till.

En av kursdeltagarna uttrycker i sin utvärdering: "Vi är på G och det kan bara bli bättre!"

Strömbäcks folkhögskola

20 april 2016

Ulf Dahne